

Talousohjaus- ja neuvonta sosiaaalialan työssä

Anu Aalto, lehtori

Marja-Liisa Saariaho, lehtori

27.9.2023

SeAMK

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU
SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

TASKU –hanke
2/2020 – 1/2023

- ESR –hanke
- Toimintalinja 5. Sosiaalinen osallisuus ja köyhyyden torjunta
- Erityistavoite 10.1. Työelämän ulkopuolella olevien työ- ja toimintakyvyn parantaminen
- Seinäjoen ammattikorkeakoulu ja Seinäjoen kaupunki, aikuissosiaalityö
- Kohderyhmänä 18-54-vuotiaat Seinäjoen kaupungin asukkaat ja Seinäjoella toimivat työntekijät

TASKU-hankkeen keskeiset tavoitteet ja toimenpiteet

Talousongelmien varhainen tunnistaminen

Ammattilaisten osaamisen vahvistaminen

Taloussosiaalityön menetelmien monipuolistaminen

Digitaalisten palveluiden käytettävyyden tunnistaminen

Palveluihin ohjaaminen

Yhteistyöverkoston kokoaminen

Valmennukset ammattilaisille

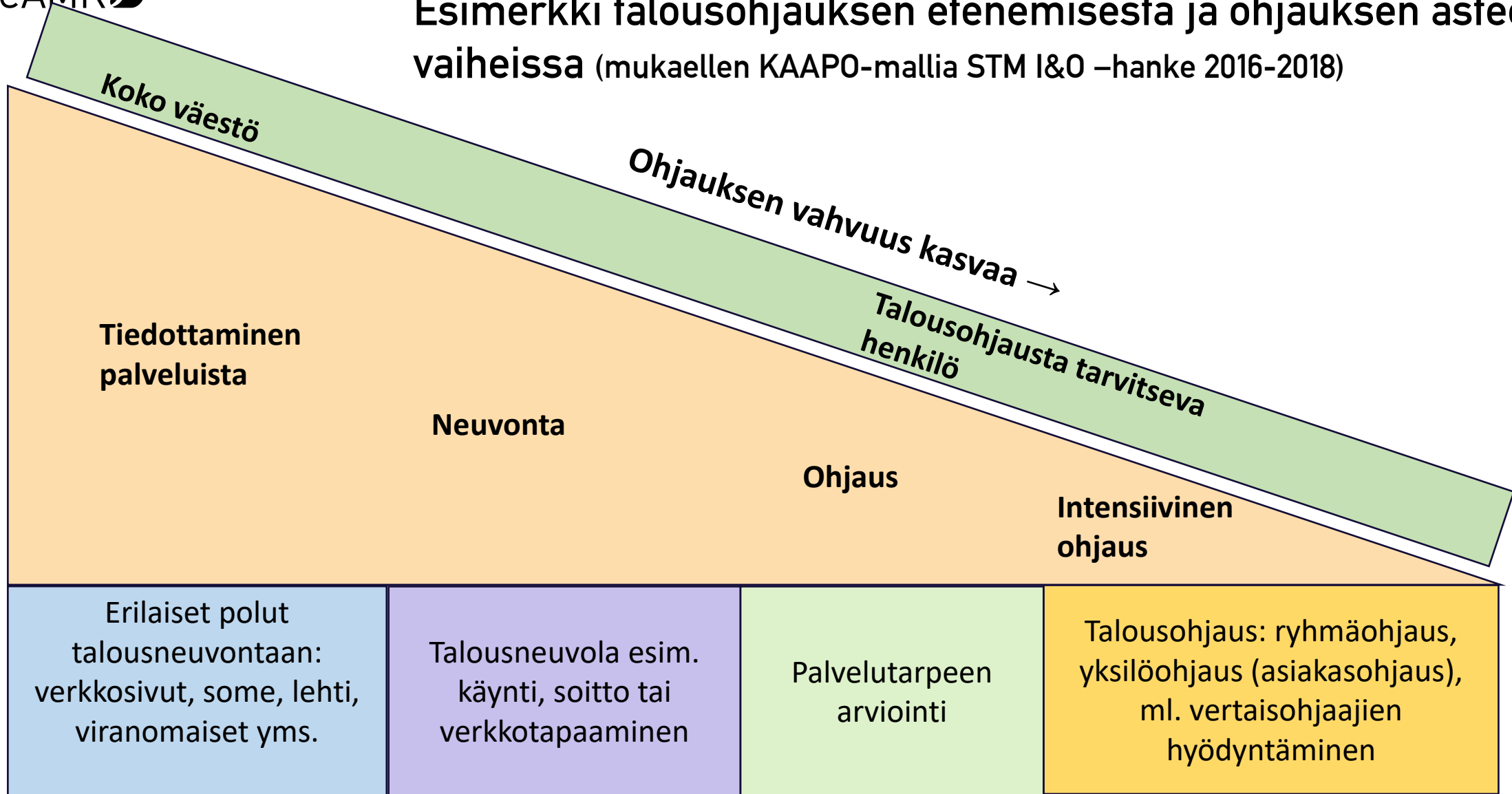
Menetelmät ja työtavat

Vertaistuki talousneuvontaan

ryhmät
yksilötyö
talousneuvola

Esimerkki talousohjauksen etenemisestä ja ohjauksen asteesta eri vaiheissa (mukaellen KAAPO-mallia STM I&O –hanke 2016-2018)

Asiakasmäärä kasvaa →

Talousneuvolan toiminta

- Matalan kynnyksen palvelu, toimii ilman ajanvarausta, noin 2 kertaa kk:ssa (riippuu hyvinvointialueesta)
- Henkilö saa samalla kertaa talousasioihin ohjausta ja tarvittaessa varataan uusi aika jollekin asiantuntijalle
- Asiantuntijat: talous- ja velkaneuvoja, ulosoton asiantuntija, kelan työntekijä, sosiaaliohjaaja/sosiaalityöntekijä
- Vertaisohjaajatoiminta, tarvittaessa keskusteluapua ja vertaisohjausta omaan tilanteeseen

Intensiivinen talousohjaus työikäisten palveluissa

Asiakkaan tukeminen ja kohtaaminen talous- ja velka-asioissa – työkaluja yksilötyöhön

1. [Kartoita tilannetta asiakkaan kanssa](#)

Toimenpiteet:

- Kuuntelu ja akuutteihin asioihin tarttuminen
- Luottamuksen rakentaminen, motivointi ja toivon herättäminen
- Talous- ja velkatilanteeseen vaikuttavien asioiden selvittäminen

Työväihe:

- Palvelutarpeen arviointi

Työkalut:

- [ECOMAP](#)
- [Elämäntilanteen selvittämisen ympyrä \(ESY\)](#)
- [Zekki-verkkotesti](#) (suunnattu 15–25 -vuotiaille nuorille)

2. [Ota raha-asiat puheeksi](#)

Toimenpiteet:

- Rohkaisu raha-asioista puhumiseen
- Puheeksi otto hienovaraisesti, lempeästi, neutraalisti, ei syyttävästi tai leimaavasti
- Kuunteleminen, kiinnostus ja kunnioitus
- Onko ajankohta sopiva – onko asiakkaan mielestä tarvetta muutokselle raha-asioissa

Työväihe:

- Palvelutarpeen arvio
- Asiakassuunnitelma
- Sosiaalipalvelun aikana

Työkalut:

- [Testaa taloutesi tila -testi](#)
- [ESY-toimeentulo ja rahankäyttö -osio](#)
- [Talouspyörä – omien taloustaitojen arviointi](#) (Talous- ja velkaneuvonta)
- [Vuokra-asukkaan stressitesti](#)

3. [Mahdollista muutos talous- ja velka-asioissa](#)

Toimenpiteet:

- Talous- ja velkatilanteen kartoitus
- Millainen muutos on tarpeen, mitä se vaatii ja onko se realistinen
- Suunnitelma ja tavoitteet muutokselle, johon edetään pienin konkreettisin askelin
- Mieti kannustimia ja onnistumisen kokemuksia

Työväihe:

- Asiakassuunnitelma
- Sosiaalipalvelun aikana

Työkalut:

- [Opas velkojen selvittämiseen](#)
- [Raha-asiat haltuun -opas](#)
- [Aikajänne-tehtävä](#)

4. [Keskustele asumisen ja arjen valinnoista](#)

Toimenpiteet:

- Kohtuulliset asumisen menot
- Vastuu kuluttajana
- Arvokeskustelu – kulutustottumukset ja valinnat
- Kestävä kuluttaminen

Työväihe:

- Sosiaalipalvelun aikana

Työkalut:

- [Rahatarina](#)
- [Välttämätön, tarpeellinen vai turha -peli](#) (myös digi)
- [Arjen pienet menot -tehtävä](#)
- [Budjettilaskuri](#)
- [Muut laskurit \(säästö ja laina\)](#)

5. [Anna välineitä talouden hallinnan tueksi](#)

Toimenpiteet:

- Auta asiakasta löytämään itselleen sopivat välineet oman talouden seurantaan ja suunnitteluun
- Varautuminen ja säästäminen

Työväihe:

- Palvelutarpeen arvio
- Asiakassuunnitelma
- Sosiaalipalvelun aikana

Työkalut:

- [Penno.fi-verkkosovellus](#)
- [Monefy-mobiilisovellus \(engl.\)](#)
- [Talouskalenteri](#)
- [Budjettilaskuri](#)
- [Säästöpolku](#)

6. [Rohkaise asiakasta hoitamaan itsenäisesti asioita](#)

Autu asiakasta valmistautumaan asiointiin omilla raha-asioissaan esim.

Kela: Etuudet ja toimeentulotuki; Pankit: Lainat ja luotot; Laskuttajat: Vuokranantaja, sähkö- ja puhelin-yhtiöt, osamaksut...

Esimerkki: Hyvä taloudenhallinta, Talouspyörä

TALOUS- JA VELKANEUVONTA
EKONOMI- OCH SKULDRÄDGIVNING

TALOUSPYÖRÄ

Talouspyörän avulla voit arvioida omia taloustaitojasi ja tunnistaa ne osa-alueet, joita olisi hyvä vahvistaa.

- Pisteytä eri taloustaidot oman arvosian mukaan asteikolla yhdestä kymmeneen.
1 = vaatii harjoittelua
5 = ihan ok
10 = hyvin hallinnassa
- Kun olet arvioinut jokaisen osa-alueen, yhdistä pisteet viivalla. Pyöriikö pyörä tasaisesti vai onko kyyti epätasaista?
- Jos kyyti on kuoppaista, pohdi miten voisit vahvistaa eri osa-alueita. Tavoitteena on, että kaikki osa-alueet olisivat riittävän vahvoja.
- Halutessasi voit tehdä tehtävän uudelleen kolmen kuukauden kuluttua. Onko tilanne muuttunut – miten ja miksi?

www.talousjavelkaneuvonta.fi

- Talouspyörä on hyvä menetelmä oman taloustilanteen arvioimiseen ja sen avulla pystytään tunnistamaan osa-alueita, joita on hyvä vahvistaa.
- Toimii hyvin puheeksi ottamisen tukena ja keskustelun herättäjänä.
- Voidaan käyttää sekä yksilöasiakkaiden että ryhmien kanssa.
- Talouspyörä on helppokäyttöinen, selkeä.

Esimerkki: Arjen pienet menot

- Tehtävässä käsitellään arjessa tehtäviä pieniä, huomaamattomia ostoksia
- Auttaa hahmottamaan ostokseen kuluvan rahan määrää ja miettimään, paljonko rahaa voisi säästää pienistä ostoksista
- Auttaa huomaamaan, miten paljon tietyssä ajassa menee rahaa johonkin ns. turhaan

Arjen pienet menot

Ostos? _____

Hinta (€) _____

Kuinka usein käytät ostokseen rahaa?

x 365 (päivittäin)	x 150 (pari-kolme kertaa viikossa)	x 52 (kerran viikossa)	x 12 (kerran kuukaudessa)
-----------------------	--	------------------------------	---------------------------------

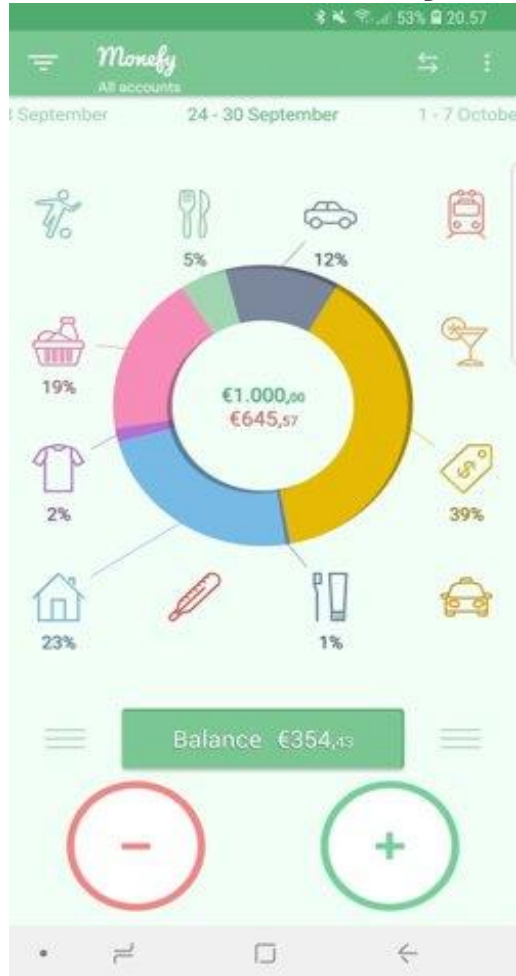
Säästösi
vuodessa? _____

Voisin käyttää tämän rahan... _____

Esimerkki: Digitaaliset budjetointivälineet (esim. Monefy)

- testaajilta hyviä arvioita
- lisännyt oman talouden suunnittelua ja ennakointia
- auttanut hahmottamaan rahan arvoa ja sen kuluttamista
- motivoinut säästämiseen ja karsinut turhia ostoksia
- ohjaajan tuki tarvittaessa
- toimii puheeksi ottamisen menetelmänä

Lähteet

- Ikäihmisten kotihoidon ja kaikenikäisten omaishoidon uudistus 2016-2018, tuloksia ja toimintamalleja. Sosiaali- ja terveysministeriön raportteja ja muistioita 2019:29. Helsinki 2019.
- Hyvä taloudenhallinta, Talous- ja velkaneuvonta, [Hyva_taloudenhallinta.pdf \(oikeus.fi\)](#)
- Asiakkaan kohtaaminen talous- ja velka-asioissa, työkaluja yksilötyöhön: [Asiakkaan tukeminen ja kohtaaminen talous- ja velka-asioissa \(takuusaatio.fi\)](#)
- Talous- ja velka-asiat puheeksi ryhmissä työkaluja keskustelun ja toiminnan tueksi: [Talous- ja velka-asiat puheeksi ryhmissä \(takuusaatio.fi\)](#)

Kiitos!